

PARTNERSÉGI ÉS EGYÜTTMŰKÖDÉSI
KERETMEGÁLLAPODÁS EGYRÉSZRŐL
AZ EURÓPAI UNIÓ ÉS TAGÁLLAMAI,
MÁS RÉSZRŐL A FÜLÖP-SZIGETEKI
KÖZTÁRSASÁG KÖZÖTT

AZ EURÓPAI UNIÓ, a továbbiakban: az Unió,

valamint

A BELGA KIRÁLYSÁG,

A BOLGÁR KÖZTÁRSASÁG,

A CSEH KÖZTÁRSASÁG,

A DÁN KIRÁLYSÁG,

A NÉMETORSZÁGI SZÖVETSÉGI KÖZTÁRSASÁG,

AZ ÉSZT KÖZTÁRSASÁG,

ÍRORSZÁG

A GÖRÖG KÖZTÁRSASÁG,

A SPANYOL KIRÁLYSÁG,

A FRANCIA KÖZTÁRSASÁG,

AZ OLASZ KÖZTÁRSASÁG,

A CIPRUSI KÖZTÁRSASÁG,

A LETT KÖZTÁRSASÁG,

A LITVÁN KÖZTÁRSASÁG,

A LUXEMBURGI NAGYHERCEGSÉG,

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG,

MÁLTA,

A HOLLAND KIRÁLYSÁG,

AZ OSZTRÁK KÖZTÁRSASÁG,

A LENGYEL KÖZTÁRSASÁG,

A PORTUGÁL KÖZTÁRSASÁG,

ROMÁNIA,

A SZLOVÉN KÖZTÁRSASÁG,

A SZLOVÁK KÖZTÁRSASÁG,

A FINN KÖZTÁRSASÁG,

A SVÉD KIRÁLYSÁG,

NAGY-BRITANNIA ÉS ÉSZAK-ÍRORSZÁG EGYESÜLT KIRÁLYSÁGA,

az Európai Unióról szóló szerződés szerződő felei, a továbbiakban: a tagállamok,

egyrésztől, valamint

A FÜLÖP-SZIGETEKI KÖZTÁRSASÁG, a továbbiakban: Fülöp-szigetek,

másrésztől,

a továbbiakban együttesen: a Felek,

FIGYELEMBE VÉVE a Felek közt fennálló hagyományos baráti viszonyt, valamint az őket egyesítő szoros történelmi, politikai és gazdasági kapcsolatokat,

MIVEL a Felek különös jelentőséget tulajdonítanak egymáshoz fűződő kapcsolatuk átfogó jellegének,

MIVEL a Felek úgy vélik, hogy e megállapodás a köztük fennálló szélesebb kapcsolat részét képezi, amely többek között azon megállapodásokon keresztül áll fenn köztük, amelyeknek a Felek együttesen részes felei,

ÚJÓLAG MEGERŐSÍTVE a Feleknek az Egyesült Nemzetek Szervezete által elfogadott Emberi Jogok Egyetemes Nyilatkozatában és más olyan vonatkozó nemzetközi emberi jogi okmányokban megállapított demokratikus elvek és emberi jogok melletti elkötelezettségét, amely okmányoknak a Felek részesei,

ÚJÓLAG MEGERŐSÍTVE a jogállamiság és a jó kormányzás elve iránti elkötelezettségüket, valamint népeik gazdasági és társadalmi fejlődésének előmozdítására irányuló szándékukat,

ÚJÓLAG MEGERŐSÍTVE a nemzetközi stabilitás, jogérvényesülés és biztonság tekintetében folytatott együttműködés fokozására irányuló szándékukat a fenntartható társadalmi és gazdasági fejlődés, a szegénység felszámolása és a millenniumi fejlesztési célok megvalósításának előmozdítása érdekében,

MIVEL a Felek a terrorizmust a globális biztonságot veszélyeztető tényezőnek tartják, és fokozni kívánják a terrorizmus elleni küzdelem érdekében folytatott párbeszédet és együttműködést, teljes mértékben figyelembe véve az ENSZ terrorizmus elleni globális stratégiáját és az ENSZ Biztonsági Tanácsának (ENSZ BT) vonatkozó jogi eszközeit, különösen az 1373., 1267., 1822. és 1904. sz. ENSZ BT-határozatot,

KIFEJEZVE teljes elkötelezettségüket a terrorizmus valamennyi formájának megelőzése és leküzdése, valamint a terrorizmus felszámolását biztosító hatékony nemzetközi jogi eszközök létrehozása iránt,

MIVEL a Felek újlag megerősítik, hogy a terrorizmus elleni hatékony intézkedéseknek és az emberi jogok védelmének egymást ki kell egészíteniük és kölcsönösen meg kell erősíteniük,

FELISMERVE a tiltott kábítószerrel való visszaélés és a kábítószer-kereskedelem elleni küzdelem terén folytatott együttműködés megerősítésének és fokozásának szükségességét, tekintettel arra, hogy azok súlyosan veszélyeztetik a nemzetközi békét, biztonságot, stabilitást és gazdasági fejlődést,

FELISMERVE, hogy a nemzetközi humanitárius joghoz, a népirtáshoz és egyéb emberiség elleni bűncselekményekhez kapcsolódó, a nemzetközi közösséget érintő legsúlyosabb bűncselekmények nem maradhatnak büntetlenül, és a nemzetközi béke és igazságszolgáltatás javítása érdekében ezeket a bűncselekményeket ki kell vizsgálni,

MIVEL a Felek egyetértenek abban, hogy a tömegpusztító fegyverek és hordozóeszközök elterjedése komolyan veszélyezteti a nemzetközi biztonságot, és meg kívánják erősíteni párbeszédüket és együttműködésüket ezen a területen. Az 1540. sz. ENSZ BT-határozat konszenzusos elfogadása alapozta meg az egész nemzetközi közösségnek a tömegpusztító fegyverek elterjedése elleni küzdelemmel kapcsolatos elkötelezettségét,

FELISMERVE, hogy a kézi- és könnyűfegyverek – és az azokhoz szükséges lőszeres – tiltott kereskedelme, helytelen kezelése, nem megfelelően védett készletei és ellenőrizetlen elterjedése továbbra is komoly fenyegetést jelent a nemzetközi békére, biztonságra és fejlődésre,

FELISMERVE az Európai Gazdasági Közösség és a Délkelet-ázsiai Nemzetek Szövetségének tagországai között létrejött 1980. március 7-i együttműködési megállapodás és a későbbi csatlakozási jegyzőkönyvek fontosságát,

FELISMERVE, hogy a Felek közötti kapcsolatokat az együttműködés fokozása céljából fontos megerősíteni, valamint felismerve közös szándékukat az iránt, hogy a közös érdekű területeken fenntartott kapcsolataikat az egyenlőség, a megkülönböztetésmentesség, a természeti környezet tiszteltben tartása és kölcsönös előnyök biztosítása alapján szilárdítsák meg, mélyítsék el és tegyék sokrétűvé,

FELISMERVE a Délkelet-ázsiai Nemzetek Szövetsége (ASEAN) és az Európai Unió közötti párbeszéd és együttműködés fontosságát,

KIFEJEZVE a fenntartható fejlődés, így a környezetvédelem és az éghajlatváltozás elleni küzdelem érdekében folytatott hatékony együttműködés támogatása iránti teljes körű elkötelezettségüket,

KIEMELVE a jogérvényesülés és a biztonság terén folytatott fokozott együttműködés jelentőségét,

FELISMERVE a migráció és fejlődés előmozdítása terén folytatott átfogó párbeszéd és együttműködés, valamint a nemzetközileg elismert munkaügyi és szociális normák hatékony ösztönzése és végrehajtása iránti elkötelezettségüket,

MEGÁLLAPÍTVA, hogy a megállapodásnak az Európai Unió működéséről szóló szerződés harmadik része V. címének hatálya alá tartozó rendelkezései az Egyesült Királyságra és Írországra vagy mint különálló szerződő felekre, vagy mint az Európai Unió részeire nézve kötelezőek, összhangban az Európai Unióról szóló szerződéshez és az Európai Unió működéséről szóló szerződéshez csatolt, az Egyesült Királyságnak és Írországnak a szabadságon, a biztonságon és a jog érvényesülésén alapuló térség tekintetében fennálló helyzetéről szóló jegyzőkönyvvel. Ugyanezen rendelkezések vonatkoznak Dániára, összhangban az említett szerződésekhez csatolt, Dánia helyzetéről szóló jegyzőkönyvvel,

FELISMERVE, hogy a Felek nagy fontosságot tulajdonítanak a nemzetközi kereskedelmet szabályozó, különösen a Kereskedelmi Világszervezetet (WTO) létrehozó megállapodásban foglalt elveknek és szabályoknak, valamint azok átlátható és megkülönböztetésmentes alkalmazásának,

MEGERŐSÍTVE szándékukat, hogy a regionális keretek között végzett tevékenységekkel teljes összhangban erősítsék a Felek közötti együttműködést, amely közös értékeken és kölcsönös előnyökön alapul,

A KÖVETKEZŐKBEN ÁLLAPODTAK MEG:

I. CÍM

JELLEG ÉS HATÁLY

1. CIKK

Általános elvek

- (1) Az Emberi Jogok Egyetemes Nyilatkozatában és más vonatkozó nemzetközi emberi jogi okmányokban – amelyeknek a Felek szerződő felei – meghatározott demokratikus elvek és emberi jogok, valamint a jogállamiság elvének tiszteletben tartása képezi az alapját a Felek belső és nemzetközi szakpolitikáinak, továbbá lényeges eleme e megállapodásnak.
- (2) A Felek megerősítik, hogy vallják az Egyesült Nemzetek Alapokmányában megfogalmazott közös értékeket.
- (3) A Felek megerősítik elkötelezettségüket a fenntartható fejlődés támogatása, az éghajlatváltozás elleni küzdelemben folytatott együttműködés, valamint a nemzetközileg elfogadott fejlesztési célok, így a millenniumi fejlesztési célok megvalósításához való hozzájárulás iránt.
- (4) A Felek újól megerősítik a jó kormányzás elve iránti elkötelezettségüket.
- (5) A Felek megállapodnak abban, hogy az e megállapodás szerinti együttműködést saját törvényi, rendeleti és közigazgatási rendelkezéseikkel összhangban folytatják.

2. CIKK

Az együttműködés célkitűzései

A Felek vállalják, hogy kétoldalú kapcsolatuk megerősítése érdekében valamennyi közös érdekű területen átfogó párbeszédet folytatnak egymással, és támogatják a további együttműködést az e megállapodásban foglaltak szerint. Erőfeszítéseik különösen a következőkre irányulnak:

- a) politikai, társadalmi és gazdasági együttműködés kialakítása valamennyi releváns regionális és nemzetközi fórumon és szervezetben;
- b) együttműködés kialakítása a terrorizmus és a több államot érintő bűncselekmények elleni küzdelem terén;
- c) emberi jogi együttműködés kialakítása és párbeszéd indítása a nemzetközi közösséget érintő súlyos bűncselekmények elleni küzdelemről;
- d) együttműködés kialakítása a tömegpusztító fegyverek és a kézi- és könnyűfegyverek elterjedése elleni küzdelem, valamint a békefolyamat és konfliktusmegelőzés előmozdítása terén;
- e) együttműködés kialakítása a kereskedelemmel és a befektetésekkel kapcsolatos valamennyi közös érdekű területen a kereskedelmi forgalom és a befektetések ösztönzése, valamint a kereskedelmet és a befektetéseket akadályozó tényezők megszüntetése érdekében, összhangban a WTO alapelveivel, továbbá a jelenlegi és jövőbeli regionális EU–ASEAN kezdeményezésekkel;

- f) együttműködés kialakítása a jogérvényesülés és a biztonság területén, ideértve a jogi együttműködés, a tiltott kábítószer, a pénzmosás, a szervezett bűnözés és a korrupció elleni küzdelem, az adatvédelem, valamint a menekültek és az országon belül lakóhelyüket elhagyni kényszerült személyek kérdését;
- g) együttműködés kialakítása a migráció és a tengerészeti munkaügy terén;
- h) együttműködés kialakítása az összes további közös érdekű ágazatban, mindenképp a foglalkoztatás és a szociális ügyek, a fejlesztési együttműködés, a gazdaságpolitika, a pénzügyi szolgáltatások, a jó adóügyi kormányzás, az iparpolitika és a kkv-k, az információs és kommunikációs technológiák (ikt), az audiovizuális ágazat, a média és a multimédia, a tudomány és technológia, a közlekedés, a turizmus, az oktatás, a kultúra, a kultúrák és vallások közötti párbeszéd, az energiaügy, a környezetvédelem és a természeti erőforrások, ezen belül az éghajlatváltozás, a mezőgazdaság, a halászat és a vidékfejlesztés, a regionális fejlesztés, az egészségügy, a statisztika, a katasztrófakockázatok kezelése (DRM), valamint a közigazgatás területén;
- i) mindkét Fél részvételének fokozása a másik Fél részvétele előtt is nyitott szubregionális és regionális együttműködési programokban;
- j) a Fülöp-szigetek és az Európai Unió szerepének és ismertségének javítása;
- k) az emberek közötti megértés, valamint a szervezett civil társadalommal folytatott hatékony párbeszéd és kapcsolat előmozdítása.

3. CIKK

Együttműködés a regionális és nemzetközi szervezetekben

A Felek folytatják a véleménycserét és az együttműködést a regionális és nemzetközi fórumokon és szervezetekben, például az Egyesült Nemzetek Szervezetében és a megfelelő ENSZ-ügynökségekben és testületekben, így az ENSZ kereskedelmi és fejlesztési konferenciája (UNCTAD), az ASEAN–EU párbeszéd, az ASEAN regionális fórum (ARF), az Ázsia–Európa találkozó (ASEM), a WTO, a Nemzetközi Migrációs Szervezet (IOM) és a Szellemi Tulajdon Világszervezete (WIPO) keretében.

4. CIKK

Regionális és kétoldalú együttműködés

Az e megállapodás értelmében folytatott párbeszéd és együttműködés valamennyi területén – az Európai Unió és a Fülöp-szigetek közötti együttműködés keretébe tartozó ügyekre összpontosítva – a Felek kölcsönös megállapodás alapján regionális szinten folytatott tevékenységek, illetve mindkét keret vegyes alkalmazása révén is együttműködhetnek, figyelembe véve az érintett regionális csoportosulás regionális döntéshozatali folyamatait. Ebben a tekintetben, a megfelelő keret kiválasztásakor a Felek törekedni fognak az érdekelt felekre gyakorolt lehető legnagyobb hatás elérésére és valamennyi érdekelt fél részvételének megerősítésére, miközben a lehető legjobban kihasználják a rendelkezésre álló erőforrásokat, és biztosítják az egyéb tevékenységek koherenciáját.

II. CÍM

POLITIKAI PÁRBESZÉD ÉS EGYÜTTMŰKÖDÉS

5. CIKK

Békefolyamat és konfliktusmegelőzés

A Felek megállapodnak abban, hogy többek között a béke támogatása és a békével kapcsolatos oktatási programok révén folytatják a konfliktusmegelőzés és a békekultúra előmozdítására irányuló együttműködési törekvéseket.

6. CIKK

Együttműködés az emberi jogok terén

- (1) A Felek megállapodnak abban, hogy együttműködnek valamennyi emberi jog előmozdítása és hatékony védelme terén, többek között azon nemzetközi emberi jogi okmányok révén, amelyeknek részes felei.
- (2) Ezen együttműködést a Felek a kölcsönös megállapodásuk szerinti tevékenységeken keresztül folytatják, ideértve többek között a következőket:
 - a) az emberi jogokkal kapcsolatos nemzeti cselekvési tervek kidolgozásának és végrehajtásának támogatása;
 - b) az emberi jogokkal kapcsolatos tudatosság és oktatás előmozdítása;

- c) az emberi jogokkal kapcsolatos nemzeti intézmények megerősítése;
- d) amennyire lehetséges, az emberi jogokkal kapcsolatos regionális intézmények támogatásának elősegítése;
- e) az emberi jogokkal kapcsolatos érdemi párbeszéd kialakítása a Felek között; és
- f) az Egyesült Nemzetek Szervezete emberi jogokkal foglalkozó intézményein belüli együttműködés.

7. CIKK

A nemzetközi közösséget érintő súlyos bűncselekmények

- (1) A Felek elismerik, hogy a nemzetközi humanitárius joghoz, a népiirtáshoz és egyéb emberiség elleni bűncselekményekhez kapcsolódó, a nemzetközi közösséget érintő legsúlyosabb bűncselekmények nem maradhatnak büntetlenül, és adott esetben nemzeti vagy nemzetközi szinten hozott intézkedések révén – a Nemzetközi Büntetőbíróságot is ideértve – ezeket a bűncselekményeket ki kell vizsgálni, a Felek vonatkozó hazai jogszabályaival összhangban.
- (2) A Felek megállapodnak, hogy gyümölcsöző párbeszédet folytatnak egymással a Nemzetközi Büntetőbíróság Római Statútumához történő egyetemes – saját törvényeikkel összhangban történő – csatlakozásról, a kapacitásépítéshez nyújtott segítséget is ideértve.

8. CIKK

A tömegpusztító fegyverek és hordozóeszközök elterjedése ellen folytatott küzdelem

- (1) A Felek úgy tekintik, hogy a nemzetközi stabilitást és biztonságot veszélyeztető tényezők közül az egyik legfenyegetőbb a tömegpusztító fegyverek és hordozóeszközök állami és nem állami szereplők körében, illetve által való terjesztése.
- (2) A Felek ezért megállapodnak abban, hogy együttműködve hozzájárulnak a tömegpusztító fegyverek és hordozóeszközök elterjedésének megakadályozásához, a leszerelésről és az elterjedés megakadályozásáról szóló nemzetközi szerződések és megállapodások alapján fennálló kötelezettségeik, valamint egyéb vonatkozó nemzetközi – például az 1540. sz. ENSZ BT-határozat szerinti – kötelezettségeik teljes körű betartásával és nemzeti szintű végrehajtásával. A Felek megállapodnak abban, hogy e rendelkezés a megállapodás alapvető elemét képezi.
- (3) A Felek megállapodnak továbbá a következőkről:
 - a) megfelelő lépéseket tesznek a Felek más vonatkozó nemzetközi jogi eszközökből, így a vonatkozó ENSZ BT-határozatokból eredő kötelezettségeinek aláírása, a Felek megerősítési eljárásainak teljes mértékű tiszteletben tartásával azok megerősítésére való törekvés, illetve az azokhoz való csatlakozás és azok végrehajtása érdekében;
 - b) hatékony nemzeti exportellenőrzési rendszert hoznak létre, amely ellenőrzi a tömegpusztító fegyverekkel kapcsolatos áruk kivitelét és tranzitját, beleértve a kettős felhasználású technológiák esetében a tömegpusztító fegyverként való végfelhasználás ellenőrzését, valamint hatékony szankciók kilátásba helyezését az exportellenőrzés megsértése esetére.

A Felek elismerik, hogy az exportellenőrzés végrehajtása nem akadályozhatja a békés célokat szolgáló anyagok, felszerelések és technológia terén folytatott nemzetközi együttműködést, a békés felhasználás céljait ugyanakkor nem szabad a tömegpusztító fegyverek elterjedésének leplezésére használni.

(4) A Felek megállapodnak abban, hogy rendszeres politikai párbeszédet folytatnak, amely az említett elemeket kíséri és megszilárdítja. A Felek a párbeszéd regionális szintre helyezésére is törekedhetnek.

9. CIKK

Kézi- és könnyűfegyverek

(1) A Felek elismerik, hogy a kézi- és könnyűfegyverek – és az azokhoz szükséges lőszer – tiltott kereskedelme, valamint túlzott felhalmozása, helytelen kezelése, nem megfelelően védett készletei és ellenőrizetlen elterjedése továbbra is komoly fenyegetést jelent a békére és a nemzetközi biztonságra.

(2) A Felek megállapodnak abban, hogy betartják és teljes mértékben végrehajtják a kézi- és könnyűfegyverek, valamint az azokhoz szükséges lőszer tiltott kereskedelmének kezelésével kapcsolatos, a meglévő nemzetközi megállapodások és az ENSZ Biztonsági Tanácsának határozatai alapján rájuk háruló kötelezettségeket, valamint az e területen alkalmazandó más nemzetközi jogi eszközök – köztük a kézi- és könnyűfegyverek tiltott kereskedelme minden formájának megelőzéséről, leküzdéséről és megszüntetéséről szóló ENSZ cselekvési program – keretében vállalt kötelezettségeiket.

(3) A Felek vállalják, hogy a kézi- és könnyűfegyverek tiltott kereskedelméhez kapcsolódó kérdések és problémák vonatkozásában folytatott vélemény- és információcsere, valamint közös egyetértés kialakítása céljából rendszeres politikai párbeszédet alakítanak ki, továbbá fokozzák az ilyen kereskedelem megelőzésére, leküzdésére és megszüntetésére irányuló képességeiket.

10. CIKK

Együttműködés a terrorizmus elleni küzdelemben

(1) A Felek újólág megerősítik annak fontosságát, hogy a terrorizmus megelőzésére és leküzdésére saját jogszabályaikkal és rendelkezéseikkel összhangban, valamint a jogállamiság és a nemzetközi jog, különösen az ENSZ Alapokmányának és a vonatkozó ENSZ BT-határozatoknak, az emberi jogi jogszabályoknak, a menekültjognak, a nemzetközi humanitárius jognak és azon nemzetközi egyezményeknek, amelyeknek részes felei, az ENSZ Közgyűlésének 2006. szeptember 8-i 60/28 sz. határozatában foglalt, terrorizmus elleni globális stratégiának és az EU és az ASEAN terrorizmus elleni küzdelemben folytatott együttműködéséről szóló 2003. január 28-i közös nyilatkozatnak a tiszteletben tartásával törekedjenek.

(2) Ennek érdekében a Felek megállapodnak a következők révén folytatott együttműködésben:

- a) a vonatkozó – így az 1373., az 1267., az 1822. és az 1904. – ENSZ BT-határozatok, valamint a vonatkozó nemzetközi egyezmények és jogi eszközök végrehajtásának előmozdítása;
- b) az ENSZ terrorizmus elleni globális stratégiájának hatékony végrehajtása érdekében az ENSZ-tagállamok közötti együttműködés ösztönzése;

- c) az Interpol globális rendőrségi kommunikációs rendszerén (I-24/7) keresztül az Interpol működő nemzeti központi irodáinak igénybevétele révén információcsere, valamint a bűnüldözési együttműködés és koordináció megerősítése;
- d) a terrorista csoportokról és a támogató hálózataikról folytatott információcsere, a nemzetközi és nemzeti joggal összhangban;
- e) a terrorizmus elleni küzdelemben alkalmazott eszközökkel és módszerekkel – így a technikai területekkel és a képzéssel – kapcsolatos vélemények cseréje, valamint a terrorizmus megelőzése és a radikalizálódás visszaszorítása tekintetében folytatott tapasztalatcsere;
- f) a terrorizmus és a terrorizmus finanszírozása elleni küzdelemre vonatkozó nemzetközi konszenzus elmélyítése érdekében folytatott együttműködés, valamint a terrorizmus elleni hatályos ENSZ-eszközök kiegészítése érdekében a nemzetközi terrorizmus elleni átfogó egyezményvel kapcsolatos megállapodás mielőbbi kialakítása;
- g) a legjobb gyakorlatok cseréje az emberi jogok védelme terén a terrorizmus elleni küzdelemben;
- h) a terrorizmus elleni küzdelem végrehajtásának és az azzal kapcsolatos fokozott együttműködésnek az előmozdítása az ASEM-en belül és az EU–ASEAN keretében.

11. CIKK

Közigazgatási együttműködés

A Felek megállapodnak a közigazgatás terén való kapacitásépítés fokozása érdekében folytatott együttműködésről. Az ezen a területen folytatott együttműködés magában foglalhatja az irányítási módszerekkel, a szolgáltatásnyújtással, az intézményi kapacitás megerősítésével és az átláthatósággal kapcsolatos legjobb gyakorlatokról folytatott véleménycserét.

III. CÍM

KERESKEDELEM ÉS BERUHÁZÁS

12. CIKK

Általános elvek

(1) A Felek párbeszédet indítanak a kétoldalú és többoldalú kereskedelemről és a kereskedelemmel kapcsolatos kérdésekről azzal a céllal, hogy erősítsék a kétoldalú kereskedelmi kapcsolatokat, valamint hogy a növekedés és a fejlődés előmozdításában nagyobb szerephez juttassák a többoldalú kereskedelmi rendszert.

- (2) A Felek vállalják, hogy a lehető legnagyobb mértékben támogatják a kölcsönös kereskedelmi csereforgalom fejlesztését és diverzifikációját, a kölcsönös előnyök biztosítása érdekében. Vállalják továbbá, hogy a kereskedelmi akadályok – különösen a nem vámjellegű akadályok – felszámolásával és az átláthatóság növeléséhez szükséges intézkedésekkel javítják a piacra jutási feltételeket, figyelembe véve a nemzetközi szervezetek által e területen végzett munkát.
- (3) Felismerve a kereskedelemnek a fejlődésben játszott elengedhetetlenül fontos szerepét, valamint azt, hogy a kereskedelmi preferenciák rendszere formájában nyújtott támogatás segítette a kedvezményezett fejlődő országok fejlődését, a Felek a WTO szabályaival teljes összhangban az ilyen támogatásokról folytatott konzultációk erősítésére törekednek.
- (4) A Felek rendszeresen tájékoztatják egymást a kereskedelempolitika és a kereskedelemmel kapcsolatos szakpolitikák, így a mezőgazdaság, az élelmiszerbiztonság, a fogyasztóvédelem és a környezetvédelem – beleértve a hulladékkezelést is – alakulásáról.
- (5) A Felek a 13–19. cikkben említett területeken ösztönzik a kereskedelmi és beruházási kapcsolataik továbbfejlesztésére irányuló párbeszédet és együttműködést, beleértve a kereskedelmi problémák megoldását és a kereskedelemmel kapcsolatos egyéb aggályok kezelését.

13. CIKK

Egészségügyi és növény-egészségügyi kérdések

- (1) A Felek saját területük vonatkozásában az emberek, állatok és növények életének és egészségének védelme érdekében élelmiszerbiztonsági, valamint egészségügyi és növény-egészségügyi kérdésekben együttműködnek.
- (2) A Felek megbeszéléseket és információcserét folytatnak az egészségügyi és növény-egészségügyi intézkedések alkalmazásáról szóló WTO-megállapodás, a Nemzetközi Növényvédelmi Egyezmény (IPPC), az Állat-egészségügyi Világszervezet (OIE) és a CODEX Alimentarius Bizottság (Codex) előírásai alapján általuk fogantatosított intézkedésekről, például az általuk elfogadott jogszabályokról, szabályzatokról és rendeletekről, valamint a tanúsítási, ellenőrzési és felügyeleti eljárásokról, ideértve a létesítmények engedélyezésére és az övezetekbe sorolás alapelveinek érvényesítésére szolgáló eljárásokat is.
- (3) A Felek megállapodnak abban, hogy kapacitásépítési együttműködést folytatnak egészségügyi és növény-egészségügyi, illetve a szükséges esetekben állatjóléti kérdésekben.
- (4) A Felek az egészségüghöz és növény-egészségüghöz kapcsolódó ügyek, valamint az e cikk hatálya alá tartozó más sürgős kapcsolódó esetek megfontolása érdekében bármely Fél kérésére idejében párbeszédet alakítanak ki egészségügyi és növény-egészségügyi kérdésekben.
- (5) A Felek kommunikációs kapcsolattartókat neveznek ki az e cikk hatálya alá tartozó ügyek tekintetében.

14. CIKK

A kereskedelem technikai akadályai

- (1) A Felek egyetértenek abban, hogy a szabványokkal, műszaki előírásokkal és megfelelőségértékeléssel kapcsolatos együttműködés kulcsfontosságú célkitűzés a kereskedelemfejlesztés szempontjából.
- (2) A Felek támogatják a nemzetközi szabványok alkalmazását, együttműködnek és információkat cserélnek egymással a szabványokkal, megfelelőségértékelési eljárásokkal és műszaki előírásokkal kapcsolatban, különösen a kereskedelem technikai akadályairól (TBT) szóló WTO-megállapodás keretében. Ennek érdekében a Felek megállapodnak abban, hogy bármely Fél kérésére idejében párbeszédet alakítanak ki a kereskedelem technikai akadályaival kapcsolatos kérdésekről, és kommunikációs kapcsolattartókat neveznek ki az e cikk hatálya alá tartozó ügyek tekintetében.
- (3) A kereskedelem technikai akadályaival kapcsolatos együttműködésre többek között párbeszéd, közös projektek, technikai segítségnyújtás és kapacitásépítési programok révén kerülhet sor.

15. CIKK

Vámügyek és kereskedelemkönnyítés

(1) A Felek tapasztalatokat cserélnek egymással, és megvizsgálják a behozatal, a kivitel és az egyéb vám eljárások egyszerűsítésének lehetőségét, biztosítják a vámügyi és kereskedelmi szabályozások átláthatóságát, vámegyütműködést és hatékony kölcsönös igazgatási segítségnyújtási mechanizmusokat alakítanak ki, valamint a vonatkozó nemzetközi kezdeményezések keretében nézeteik közelítésére és közös fellépés kidolgozására törekednek, többek között a kereskedelemkönnyítés tekintetében is. A Felek különös figyelmet fordítanak a nemzetközi kereskedelem biztonsági és védelmi dimenziója fokozására, a szellemi tulajdonhoz fűződő jogok hatékony és eredményes vámügyi érvényesítésének biztosítására, valamint a kereskedelemkönnyítés, illetve a csalás és a szabálytalanságok elleni küzdelem közötti kiegyensúlyozott megközelítés biztosítására.

(2) Az e megállapodásban előírányzott egyéb együttműködési formák sérelme nélkül, a Felek kijelentik, hogy fontolóra veszik vámügyi együttműködésről és kölcsönös segítségnyújtásról szóló jegyzőkönyvek megkötését, az e megállapodásban meghatározott intézményi kereten belül.

(3) A Felek – kölcsönös megállapodás alapján – továbbra is mobilizálják a technikai segítségnyújtási erőforrásokat az e megállapodás szerinti vámügyi és kereskedelemkönnyítési együttműködés végrehajtásának támogatása érdekében.

16. CIKK

Beruházás

A Felek a beruházókat érintő stabil, átlátható, nyitott és megkülönböztetésmentes szabályok kialakítására irányuló következetes párbeszéd, valamint a beruházásokat megkönnyítő lehetséges igazgatási mechanizmusok vizsgálata révén a kölcsönös befektetésekhez szükséges vonzó és stabil környezet elősegítésével ösztönzik a beruházások áramlásának növekedését, összhangban hazai törvényeikkel és rendeleteikkel.

17. CIKK

Versenypolitika

- (1) A Felek ösztönzik a versenyjogi szabályok és az e szabályok végrehajtását végző hatóságok létrehozását és fenntartását. Támogatják a versenyszabályok hatékony, megkülönböztetésmentes és átlátható módon történő alkalmazását annak érdekében, hogy területükön előmozdítsák a jogbiztonságot.
- (2) Ennek érdekében a Felek kapacitásépítési tevékenységeket végeznek a versenypolitika területén, az együttműködési eszközeik és programjaik keretében e célra rendelkezésre álló finanszírozási források függvényében.

18. CIKK

Szolgáltatások

- (1) A Felek megállapodnak abban, hogy következetes párbeszédet alakítanak ki mindenekelőtt azzal a céllal, hogy információkat cseréljenek egymás szabályozási környezetéről, elősegítsék az egymás piacaira való bejutást – az e-kereskedelmet is beleértve –, és a tőkéhez és a technológiához való hozzáférést, valamint ösztönözzék a szolgáltatások kereskedelmét a Felek között és harmadik országok piacain.
- (2) A Felek – elismerve egymás szolgáltatási ágazatának versenyképességét – megbeszéléseket kezdenek az egymás piacain kínált szolgáltatások kereskedelmében rejlő lehetőségek kiaknázásáról.

19. CIKK

Szellemi tulajdonhoz fűződő jogok

- (1) A Felek újílag megerősítik, hogy nagy fontosságot tulajdonítanak a szellemi tulajdonhoz fűződő jogok védelmének, és vállalják, hogy az említett jogok megfelelő és hatékony védelmének és érvényesítésének biztosítása céljából meghozzák a megfelelő intézkedéseket, ezzel párhuzamosan pedig biztosítják, hogy ezen intézkedések összhangban álljanak azokkal a legjobb gyakorlatokkal és nemzetközi előírásokkal, amelyeknek betartását a Felek vállalták.

- (2) A Felek segítik egymást azoknak a szellemi tulajdonhoz kapcsolódó programoknak az azonosításában és végrehajtásában, amelyek hozzájárulnak a technológiai innováció előmozdításához, valamint az önkéntes technológiaátadáshoz és humán erőforrás képzéséhez, továbbá a Szellemi Tulajdon Világszervezete (WIPO) keretében együttműködnek a fejlesztési menetrend végrehajtásában.
- (3) A Felek megállapodnak abban, hogy fokozzák a földrajzi jelzésekkel (és azok védelmével), valamint a növényfajták védelmével kapcsolatos együttműködést, szem előtt tartva többek között – adott esetben – az Új Növényfajták Nemzetközi Oltalmi Uniójának (UPOV) szerepét.
- (4) A Felek információt és tapasztalatot cserélnek a szellemi tulajdonnal kapcsolatos gyakorlatokról, a szellemi tulajdonhoz fűződő jogok megsértésének megelőzéséről – különösen a hamisítás és a kalózkodás elleni küzdelemről – mindenekelőtt vámügyi együttműködés és az együttműködés más megfelelő formái, valamint az ilyen jogok ellenőrzésére és védelmére irányuló szervezetek létrehozása és megerősítése révén.

IV. CÍM

EGYÜTTMŰKÖDÉS A JOGÉRVÉNYESÜLÉS ÉS A BIZTONSÁG TERÜLETÉN

20. CIKK

Jogi együttműködés

- (1) A Felek elismerik a jogállamiság, valamint az összes kapcsolódó intézmény megerősítésének különös jelentőségét.
- (2) A Felek közötti együttműködés magában foglalhatja a jogrendszerekkel és jogalkotással kapcsolatos legjobb gyakorlatokról folytatott kölcsönös információcserét is.

21. CIKK

Együttműködés a tiltott kábítószeres elleni küzdelemben

- (1) A Felek együttműködnek egymással annak érdekében, hogy az illetékes hatóságok – így a fő kábítószer-ellenes hivatalok, az egészségügy, az igazságügy, az oktatás, az ifjúságügy, a szociális jólét, a vámügy és a belügy területén, valamint egyéb releváns ágazatokban működő hatóságok és más érintett érdekelték – közötti hatékony koordináción keresztül kiegyensúlyozott megközelítést alkalmazzanak azzal a céllal, hogy csökkenjen a tiltott kábítószeres kínálata és kereslete, valamint a kábítószer-fogyasztókra, azok családjára és a társadalom egészére gyakorolt hatása, továbbá hatékonyabbá váljon a prekursorok ellenőrzése.

(2) A Felek megállapodnak az említett célkitűzések megvalósítását szolgáló együttműködési módokban. A fellépéseknek azokon a közösen elfogadott elveken kell alapulniuk, amelyek összhangban állnak azon vonatkozó nemzetközi egyezményekkel, amelyeknek a Felek részes felei, az ENSZ Közgyűlésének 20., 1998. júniusi, kábítószerrel foglalkozó különleges ülészakán elfogadott, a kábítószer-fogyasztás csökkentésével kapcsolatos iránymutatásokról szóló politikai nyilatkozatával és nyilatkozatával, valamint az ENSZ kábítószer-bizottságának 52., 2009. márciusi ülészakán a magas szintű csoport által elfogadott, a világ kábítószer-problémájának megoldására irányuló egységes és kiegyensúlyozott stratégia érdekében folytatott nemzetközi együttműködésről szóló politikai nyilatkozatával és cselekvési tervével.

(3) A Felek közötti együttműködés keretei kiterjednek a műszaki és igazgatási együttműködésre, különösen a következő területeken:

- a) nemzeti jogszabályok és szakpolitikák megszövegezése;
- b) nemzeti intézmények és tájékoztatóközpontok létesítése;
- c) a kábítószeres területén a civil társadalom erőfeszítéseinek, valamint a kábítószeresek iránti kereslet, illetve a kábítószeresek által okozott károsodás csökkentésére irányuló erőfeszítések támogatása,
- d) személyzeti képzés;
- e) a nemzeti jogszabályoknak megfelelően a bűnüldözés és információcsere erősítése;
- f) a kábítószeresekkel kapcsolatos kutatás;

- g) kábítószerprofil-alkotás, továbbá a veszélyes kábítószer gyártásának, valamint az ellenőrzött prekursorok átalakításának megelőzése, különösen azon prekursorok tekintetében, amelyek elengedhetetlenek a tiltott kábítószer-előállításához;
- h) a Felek kölcsönös megállapodása alapján esetleges további területek.

22. CIKK

Együttműködés a pénzmosás és a terrorizmus finanszírozása elleni küzdelem terén

- (1) A Felek egyetértenek abban, hogy fel kell lépniük és együtt kell működniük annak érdekében, hogy megelőzzék a bűncselekményekből – például a kábítószer-kereskedelemből és korrupcióból – származó bevételek tisztára mosását.
- (2) A Felek megállapodnak abban, hogy előmozdítják a pénzmosás és a terrorizmus finanszírozása elleni küzdelemre vonatkozó szabályozás kidolgozására és végrehajtására, valamint az e küzdelmet szolgáló mechanizmusok hatékony működésére irányuló jogi, technikai és adminisztratív segítségnyújtást. Az együttműködés a Felek jogszabályainak keretében lehetővé teszi a vonatkozó információk cseréjét, valamint az Unió és az e területen tevékenykedő nemzetközi szervezetek, például a Pénzügyi Akció Munkacsoport (FATF) által elfogadottakkal egyenértékű, a pénzmosás és a terrorizmus finanszírozása elleni küzdelemre vonatkozó megfelelő előírások elfogadását.
- (3) Mindkét Fél ösztönzi a pénzmosás és a terrorizmus finanszírozása elleni küzdelem érdekében folytatott együttműködést, például kapacitásépítési projektek révén.

23. CIKK

A szervezett bűnözés és a korrupció elleni küzdelem

(1) A Felek megállapodnak abban, hogy együttműködnek a szervezett bűnözés és a korrupció elleni küzdelemben, a nemzetközi szervezett bűnözés elleni ENSZ-egyezményben és annak kiegészítő jegyzőkönyveiben, valamint az ENSZ korrupció elleni egyezményében meghatározottak szerint. Az együttműködés célja ezen egyezmények és egyéb olyan alkalmazandó jogi eszközök előmozdítása és végrehajtása, amelyeknek a Felek részes felei.

(2) Az együttműködés a rendelkezésre álló erőforrásoktól függően kapacitásépítési intézkedéseket és projekteket is magában foglal.

(3) A Felek megállapodnak a bűnüldözési hatóságaik, hivatalaik és szolgálataik közötti együttműködésről, valamint a mindkét Félre veszélyt jelentő, határokon átnyúló bűncselekmények megzavarásához és felszámolásához – a Felek jogszabályai keretében – való hozzájárulásról. A bűnüldözési hatóságok, hivatalok és szolgálatok közötti együttműködés a következő formákat öltheti: kölcsönös segítségnyújtás a nyomozások során, nyomozati módszerek megosztása, a bűnüldöző személyzet közös oktatása és képzése, továbbá a Felek közös megállapodása alapján bármilyen egyéb típusú közös tevékenység és segítségnyújtás, ideértve az Interpol globális rendőrségi kommunikációs rendszerén (I-24/7) keresztül az Interpol működő nemzeti központi irodáinak vagy az információcserét szolgáló más hasonló rendszernek az igénybevételét.

24. CIKK

Személyes adatok védelme

(1) A Felek megállapodnak abban, hogy együttműködnek annak érdekében, hogy a személyes adatok védelmét a legmagasabb nemzetközi normáknak megfelelő szintre emeljék, amint azt többek között az ENSZ-közgyűlés 1990. december 14-i 45/95 sz. határozatával elfogadott, a számítógépesített személyes adatfájlok szabályozására vonatkozó iránymutatások is tartalmazzák.

(2) Az adatvédelemnek a személyes adatok védelmével kapcsolatos együttműködés fokozása révén történő megerősítése magában foglalhat többek között információ- és szakértelemcsere formájában történő technikai segítségnyújtást, amely magában foglalhatja a következőket, de nem kizárólag azokra korlátozódik:

- a) az adatvédelemhez kapcsolódó információk, felmérések, kutatás, szakpolitikák, eljárások és legjobb gyakorlatok megosztása és cseréje;
- b) olyan közös képzések és oktatási programok, párbeszédok és konferenciák rendezése és/vagy ezeken való részvétel, amelyek növelik mindkét Fél adatvédelemmel kapcsolatos tudatosságát;
- c) az adatvédelmi szakpolitikákat tanulmányozó szakemberek és szakértők cseréje.

25. CIKK

Menekültek és lakóhelyüket elhagyni kényszerült személyek

A Felek törekednek arra, hogy adott esetben folytassák az együttműködést a menekültek és a lakóhelyüket elhagyni kényszerült személyek jóllétét érintő kérdésekben, figyelembe véve az eddig végzett munkát és az eddig nyújtott segítséget, a tartós megoldások keresését is ideértve.

V. CÍM

EGYÜTTMŰKÖDÉS A MIGRÁCIÓ ÉS A TENGERÉSZETI MUNKAÜGY TERÉN

26. CIKK

Együttműködés a migráció és fejlesztés terén

(1) A Felek újólá megerősítik a területeik közötti migrációs áramlások közös kezelésének fontosságát. A Felek az együttműködés megerősítése céljából átfogó párbeszédre és konzultációra irányuló mechanizmust hoznak létre valamennyi migrációval kapcsolatos kérdésben. A migrációval kapcsolatos szempontoknak szerepelniük kell a migránsok származási, tranzit- és célországainak gazdasági és társadalmi fejlődésére vonatkozó nemzeti stratégiákban/nemzeti fejlesztési keretben.

- (2) A Felek közötti együttműködésnek – kölcsönös konzultáció alapján, a Felek egyetértésében végzett – konkrét igényfelmérésen kell alapulnia, és azt a hatályos vonatkozó uniós és nemzeti jogszabályoknak megfelelően kell végrehajtani. Az együttműködés különösen az alábbiakra összpontosít:
- a) a migráció kényszerítő és vonzó tényezői;
 - b) a nemzeti jogszabályok és gyakorlatok fejlesztése és végrehajtása a migránsok védelmének és jogainak vonatkozásában, a migránsok jogainak tiszteletben tartását garantáló, alkalmazandó nemzetközi jogi eszközök rendelkezéseinek való megfelelés érdekében;
 - c) a nemzeti jogszabályok és gyakorlatok fejlesztése és végrehajtása a nemzetközi védelem tekintetében, a menekültek jogállásáról szóló 1951. évi ENSZ-egyezmény és annak 1967. évi jegyzőkönyve, valamint más vonatkozó nemzetközi jogi eszközök rendelkezéseinek való megfelelés, továbbá a visszaküldés tilalmára vonatkozó elv betartásának szavatolása érdekében;
 - d) a befogadásra vonatkozó szabályok, valamint a befogadott személyek jogai és jogállása, az adott ország területén jogszerűen tartózkodó más állampolgárságú személyekkel szembeni tisztességes bánásmód és azok beilleszkedése, oktatás és képzés, a rasszizmussal, a megkülönböztetéssel és az idegengyűlölettel szembeni intézkedések;
 - e) hatékony és megelőző szemléletű szakpolitika kidolgozása azon esetek kezelésére, amikor az egyik Fél területén a másik Fél olyan állampolgára tartózkodik, aki nem teljesíti, illetve már nem teljesíti az érintett Fél területére történő beutazás, a területén való tartózkodás vagy otthagadás feltételeit, valamint az embercsempészet és az emberkereskedelem kérdésének kezelésére, beleértve az embercsempészettel és emberkereskedelemmel foglalkozó hálózatok elleni küzdelmet és az emberkereskedelem áldozatainak védelmét;

- f) e cikk (2) bekezdésének e) pontjában meghatározott személyek emberséges és tisztességes körülmények között történő visszaküldése – beleértve a származási országba történő önkéntes és fenntartható visszatérésük támogatását –, továbbá az ilyen személyek befogadása/visszafogadása e cikk (3) bekezdésének megfelelően. Az ilyen személyek visszaküldése tekintetében kellően figyelembe kell venni a Felek arra vonatkozó jogát, hogy különleges körülmények által indokolt esetben vagy humanitárius okokból tartózkodási engedélyt adjanak ki, illetve engedélyezzék a tartózkodást, továbbá a visszaküldés tilalmának elvét;
- g) a vízumokkal, az úti okmányok biztonságával és a határigazgatással kapcsolatban kijelölt közös érdekű kérdések;
- h) migrációs és fejlesztési kérdések, beleértve a humán erőforrás-fejlesztést, a szociális védelmet, a migrációból származó előnyök maximalizálását, a nemek közötti egyenlőséget és a fejlődést, az etikus munkaerő-toborzást és a körkörös migrációt, valamint a migránsok integrációját.
- (3) A Felek továbbá a következőkben állapodnak meg az e téren folytatott együttműködés keretében, az emberkereskedelem áldozatainak biztosított védelem szükségességének sérelme nélkül:
- a) A Fülöp-szigetek az e cikk (2) bekezdésének e) pontja szerinti valamennyi állampolgárát, akik valamely uniós tagállam területén tartózkodnak, ez utóbbi kérésére indokolatlan késedelem nélkül visszafogadja, amint megállapították azok állampolgárságát, és a tagállamban a szabályszerű eljárást lefolytatták.
- b) Minden egyes tagállam az e cikk (2) bekezdésének e) pontja szerinti valamennyi állampolgárát, akik a Fülöp-szigetek területén tartózkodnak, ez utóbbi kérésére indokolatlan késedelem nélkül visszafogadja, amint megállapították azok állampolgárságát, és a Fülöp-szigeteken a szabályszerű eljárást lefolytatták.

- c) A tagállamok és a Fülöp-szigetek e célból ellátják állampolgáraikat a szükséges okmányokkal. A megkereső állam a befogadásra, illetve a visszafogadásra vonatkozó kérelmeket a megkeresett állam hatáskörrel rendelkező hatóságának továbbítja.

Amennyiben az érintett személy nem rendelkezik semmilyen szabályszerű személyazonosító okmánnal vagy az állampolgárságát igazoló más dokumentummal, a Fülöp-szigetek vagy a tagállam haladéktalanul felkéri az érintett illetékes diplomáciai vagy konzuli képviselőt, hogy szükség esetén elbeszélgetés révén bizonyosodjon meg az érintett személy állampolgársága felől; és amint megbizonyosodtak arról, hogy az illető a Fülöp-szigetek vagy a tagállam állampolgára, az illetékes Fülöp-szigeteki vagy tagállami hatóságok kibocsátják a megfelelő dokumentumokat.

- (4) A Felek megállapodnak arról, hogy a lehető legrövidebb időn belül megállapodást kötnek állampolgáraik befogadásáról, illetve visszafogadásáról, rendelkezve abban más országok állampolgárainak és hontalan személyeknek a visszafogadásáról is.

27. CIKK

Tengerészeti munkaügy, oktatás és képzés

- (1) A Felek megállapodnak a tengerészeti munkaügy terén folytatandó együttműködésről annak érdekében, hogy előmozdítsák és fenntartsák a tengerészek tisztességes élet- és munkakörülményeit, a tengerészek személyes biztonságát és védelmét, valamint a munkahelyi biztonságra és egészségvédelemre vonatkozó szakpolitikákat és programokat.

(2) A Felek továbbá megállapodnak a tengerészeti oktatás, képzés és a tengerészek képesítési bizonyítványainak kiállítása terén folytatandó együttműködésről annak érdekében, hogy biztosítsák a biztonságos és hatékony tengerészeti műveleteket, valamint a környezetkárosítás megelőzését; beleértve a személyzet kompetenciáinak fejlesztését a hajózási ágazat változó követelményeihez és a technológiai fejlődéshez történő alkalmazkodás érdekében.

(3) A Felek tiszteletben tartják és betartják az ENSZ 1982. évi Tengerjogi Egyezményében előírt elveket és rendelkezéseket, különösen az egyes Feleknek a lobogójuk alatt közlekedő hajókon biztosított munkakörülmények, a személyzet és a szociális kérdések tekintetében fennálló feladatai és kötelezettségei vonatkozásában; a tengerészek képzéséről, képesítéséről és az őrszolgálat ellátásáról szóló módosított nemzetközi egyezményt (STCW-egyezmény) a tengerészek képzési és kompetencia-követelményei tekintetében; valamint az azokban a vonatkozó nemzetközi jogi eszközökben foglalt elveket és rendelkezéseket, amelyeknek a Felek részes felei.

(4) Az e területen folytatandó együttműködésnek a Felek közötti kölcsönös konzultáción és párbeszédre kell alapulnia, többek között a következőkre összpontosítva:

- a) tengerészeti oktatás és képzés;
- b) a tengerészeti vonatkozású tevékenységekkel kapcsolatos információmegosztás és támogatás;
- c) az alkalmazott tanulási módszerek és a képzéssel kapcsolatos legjobb gyakorlatok;
- d) a tengeri kalózkodással és terrorizmussal foglalkozó programok;
- e) a tengerészek joga a biztonságos és védett munkahelyhez, a fedélzeten biztosított tisztességes élet- és munkakörülményekhez, az egészségvédelemhez, az egészségügyi ellátáshoz és a jóléti intézkedésekhez, valamint a szociális védelem egyéb formáihoz.

VI. CÍM

GAZDASÁGI ÉS FEJLESZTÉSI EGYÜTTMŰKÖDÉS
ÉS MÁS ÁGAZATOK

28. CIKK

Foglalkoztatási és szociális ügyek

(1) A Felek megállapodnak abban, hogy a globalizáció szociális vetületének megerősítése céljából fokozzák az együttműködést a foglalkoztatási és szociális ügyek terén, beleértve a regionális és társadalmi kohézióval kapcsolatos együttműködést – hivatkozva a 26. cikk (2) bekezdésének b) pontjára –, valamint a munkahelyi egészségvédelem és biztonság, a készségek fejlesztése, továbbá a nemek közötti egyenlőség és a tisztességes munka terén folytatott együttműködést is.

(2) A Felek újólapon megerősítik, hogy támogatni kell a mindenki számára előnyös globalizáció folyamatát, valamint a fenntartható fejlődés és a szegénység csökkentése kulcselemeként elő kell mozdítani a teljes és termelékeny foglalkoztatást és a tisztességes munkát, amint azt az ENSZ Közgyűlésének 2005. október 24-i 60/1. sz. határozata (a 2005. évi világ-csúcstalálkozó záródokumentuma) és az ENSZ Gazdasági és Szociális Tanácsa magas szintű csoportjának 2006. júliusi miniszteri nyilatkozata (ENSZ Gazdasági és Szociális Bizottság E/2006/L.8, 2006. július 5.) is jóváhagyta. A Felek figyelembe veszik gazdasági és társadalmi helyzetük jellemzőit és eltérő jellegét.

(3) A Felek – megerősítve a nemzetközi szinten elismert munkaügyi és szociális normák tiszteletben tartása, előmozdítása és megvalósítása melletti elkötelezettségüket, amint e normákat különösen a Nemzetközi Munkaügyi Szervezet (ILO) az alapvető munkahelyi elvekről és jogokról szóló nyilatkozatában és az ILO-egyezményekben - amelyeknek a Felek részes felei - meghatározza – megállapodnak abban, hogy kölcsönös megállapodás alapján együttműködnek egyedi technikai segítségnyújtási programokban és projektekben. A Felek abban is megállapodnak, hogy párbeszédet és együttműködést folytatnak és kezdeményezéseket tesznek közös érdekű kérdésekben két-, illetve többoldalú szinten, így például az ENSZ, az IOM, az ILO, az ASEM és az EU–ASEAN keretében.

29. CIKK

Fejlesztési együttműködés

- (1) A fejlesztési együttműködés elsődleges célja a fenntartható fejlődés ösztönzése, amely hozzájárul a szegénység csökkentéséhez, valamint a nemzetközileg elfogadott fejlesztési célok – így a millenniumi fejlesztési célok – megvalósításához. A Felek prioritásaikkal és a közös érdekű területekkel összhangban rendszeres párbeszédet indítanak a fejlesztési együttműködésről.
- (2) A fejlesztési együttműködési párbeszéd többek között a következőkre irányul:
- a) az emberi és társadalmi fejlődés támogatása;
 - b) tartós, mindenkire kiterjedő gazdasági növekedés elérése;

- c) a környezeti fenntarthatóság és a természeti erőforrások hatékony kezelésének támogatása, a legjobb gyakorlatok előmozdítását is beleértve,
- d) az éghajlatváltozás hatásának csökkentése és következményeinek kezelése,
- e) a világgazdaságba és a nemzetközi kereskedelmi rendszerbe történő mélyebb integráció végrehajtására irányuló kapacitás növelése;
- f) a szociális szolgáltatások fejlesztése érdekében az állami szektor reformjának támogatása, különösen az államháztartás irányítása terén;
- g) a segélyhatékonyságról szóló Párizsi Nyilatkozat, az accrai cselekvési menetrend és más, a segélynyújtás és -hatékonyság javítására irányuló nemzetközi kötelezettségvállalások alapelveinek megfelelő folyamatok kialakítása.

30. CIKK

Gazdaságpolitikai párbeszéd

- (1) A Felek megállapodnak abban, hogy együttműködnek a gazdasági folyamataikkal és szakpolitikáikkal kapcsolatos információcsere előmozdítása, valamint a regionális gazdasági együttműködés és integráció keretében folytatott gazdaságpolitikai koordinációval kapcsolatos tapasztalatcsere terén.
- (2) A Felek törekszenek a hatóságaik közötti gazdasági párbeszéd elmélyítésére, amely a Felek megállapodása szerint kiterjedhet a monetáris politikára, a fiskális politikára, ezen belül a vállalkozások adózására, az államháztartásra, a makrogazdasági stabilizációra és a külső adósságra.

31. CIKK

Civil társadalom

A Felek elismerik a szervezett civil társadalom demokratikus kormányzásban játszott szerepét és az ahhoz való potenciális hozzájárulását, és megállapodnak abban, hogy a Felek vonatkozó hazai törvényeikkel összhangban ösztönzik a civil társadalommal fenntartott hatékony párbeszédet és együttműködést.

32. CIKK

Katasztrófakockázatok kezelése

- (1) A Felek megállapodnak abban, hogy fokozzák a katasztrófakockázatok kezelésével kapcsolatos együttműködést a közösségeket érintő kockázatok csökkentésére és a természeti katasztrófák következményeinek a társadalom valamennyi szintjén történő kezelésére irányuló intézkedések folyamatos fejlesztésével és végrehajtásával. A veszélyek és kockázatok kezelése során a megelőző intézkedést és a proaktív megközelítést kell előtérbe helyezni, csökkentve a természeti katasztrófák kockázatát, illetve az ilyen katasztrófáknak való kitettséget.
- (2) A Felek együttműködnek abban, hogy a katasztrófakockázatok kezelését a fejlesztési tervek és a természeti katasztrófákra vonatkozó szakpolitikák kialakítási folyamatának szerves részévé tegyék.
- (3) Az e téren folytatott együttműködés a következő programelemekre összpontosít:
 - a) a katasztrófakockázatok csökkentése, illetve megelőzése és enyhítése;

- b) a tudásmenedzsment, az innováció, a kutatás és az oktatás felhasználása a biztonság és az ellenálló képesség kultúrájának minden szinten való kialakítása érdekében;
- c) katasztrófakészültség;
- d) a katasztrófakezelésre vonatkozó szakpolitika, intézményi kapacitás és konszenzus kiépítése;
- e) katasztrófareagálás;
- f) a katasztrófakockázatok elemzése és nyomon követése;
- g) a katasztrófát követő helyreállítás és újjáépítés tervezése,
- h) az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodás és hatásainak enyhítése.

33. CIKK

Energiaügy

- (1) A Felek törekednek az energiaügyi együttműködés fokozására a következők érdekében:
 - a) kedvező feltételek kialakítása a beruházások, különösen az infrastruktúrák és a megújuló energiára vonatkozó egyenlő versenyfeltételek tekintetében;

- b) az energiabiztonság fokozása érdekében az energiaellátás diverzifikálása, beleértve az energia új, fenntartható, innovatív és megújuló formáinak fejlesztését, valamint a megújuló energiára vonatkozó egyenlő versenyfeltételek kialakítását célzó megfelelő szakpolitikai keretek intézményesítésének és a vonatkozó szakpolitikai területekbe történő belefoglalásának támogatását;
- c) egymáshoz közelítő energiaügyi normák kidolgozása, különösen a bio- és egyéb alternatív üzemanyagok, valamint a kapcsolódó létesítmények és gyakorlatok tekintetében;
- d) az energia ésszerű felhasználásának elérése az energiahatékonyságnak és -megőrzésnek az energiatermelésben, -szállításban, -elosztásban és végfelhasználásban történő ösztönzése révén;
- e) a fenntartható energiatermelést és -felhasználást célzó technológia átadásának elősegítése a Felek vállalkozásai között. Ezt megfelelő együttműködés révén lehet elérni, különösen az energiaágazat reformja, az energiaforrások fejlesztése, valamint a feldolgozólétesítmények és a bioüzemanyagok fejlesztése terén;
- f) az e cikk hatálya alá tartozó valamennyi területen folyó kapacitásépítés fokozása és a beruházókat érintő stabil, átlátható, nyitott és megkülönböztetésmentes szabályok kialakítására irányuló következetes párbeszéd, valamint a beruházásokat megkönnyítő lehetséges igazgatási mechanizmusok vizsgálata révén a kölcsönös befektetésekhez szükséges vonzó és stabil környezet elősegítése, összhangban a Felek hazai törvényeivel és rendeleteivel.

(2) E célok érdekében a Felek megállapodnak, hogy támogatják a kapcsolatokat és a közös kutatást a Felek kölcsönös előnyére, különösen a vonatkozó regionális és nemzetközi keretek révén. A 34. cikkre és a fenntartható fejlődésről szóló, 2002-ben Johannesburgban megtartott világ-csúcstalálkozó következtetéseire hivatkozva a Felek kiemelik a megfizethető energiaszolgáltatások és a fenntartható fejlődés közötti összefüggések kezelésének szükségességét. E tevékenységek az Európai Uniónak a fenntartható fejlődésről szóló világ-csúcstalálkozón elindított energetikai kezdeményezésével együttműködésben támogathatók.

(3) A Felek – az ENSZ Éghajlat-változási Keretegyezményének részes feleiként az éghajlatváltozás kezelésével kapcsolatban vállalt kötelezettségeikkel összhangban – megállapodnak abban, hogy rugalmas piaci alapú mechanizmusok, így a szénpiaci mechanizmus révén támogatják a fenntartható és megújuló energiával, a tüzelőanyag-váltással és az energiahatékonysággal kapcsolatos projekteken folytatott műszaki együttműködést és magánpartnerségeket.

34. CIKK

Környezetvédelem és természeti erőforrások

(1) A Felek egyetértenek abban, hogy az e téren folytatott együttműködés – a fenntartható fejlődés megvalósítása közben – elősegíti a környezet megőrzését és javítását. A Felek által e megállapodás értelmében végzett tevékenységek során figyelembe kell venni a fenntartható fejlődésről szóló világ-csúcstalálkozó eredményeinek, valamint azoknak a vonatkozó többoldalú környezetvédelmi megállapodásoknak a végrehajtását, amelyeknek a Felek részes felei.

(2) A Felek egyetértenek abban, hogy a természeti erőforrásokat és a biológiai sokféleséget fenntartható módon kell megőrizni és kezelni, hogy valamennyi generáció – fejlesztési igényeik figyelembevételével – élvezhesse azok előnyeit.

- (3) A Felek megállapodnak, hogy együttműködnek a célból, hogy a kereskedelmi és a környezetvédelmi politikák egymást kiegészítő jellege erősödjön, valamint hogy a környezetvédelmi megfontolások fokozottabban beépüljenek az együttműködés valamennyi területébe.
- (4) A Felek törekednek az együttműködés folytatására és megerősítésére a környezetvédelemmel kapcsolatos regionális programokban, a következők tekintetében:
- a) a környezettudatosság és a helyi részvétel fokozása a környezetvédelmi és fenntartható fejlődéssel kapcsolatos erőfeszítésekben, beleértve az őslakos kulturális közösségek/őslakos népcsoportok és a helyi közösségek részvételét is;
 - b) az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodással és hatásainak enyhítésével, valamint az energiahatékonysággal kapcsolatos kapacitásépítés;
 - c) a biológiai sokféleséget és biológiai biztonságot is magában foglaló, de nem csak ezekre korlátozódó többoldalú környezetvédelmi megállapodásokban való részvételre és azok végrehajtására vonatkozó kapacitásépítés;
 - d) környezetbarát technológiák, termékek és szolgáltatások támogatása, szabályozási és piaci alapú eszközök használata révén is;
 - e) a természeti erőforrásokkal való gazdálkodás – többek között az erdészeti irányítás – javítása, az illegális fakitermelés és -kereskedelem elleni küzdelem, valamint az erdőgazdálkodást is magában foglaló fenntartható természetierőforrás-gazdálkodás támogatása;
 - f) a nemzeti parkok és védett területek hatékony kezelése, valamint a biológiai sokféleség szempontjából értékes területek és a sérülékeny ökoszisztémák kijelölése és védelme, kellő figyelemmel az ezeken a területeken vagy azok közelében élő helyi és őslakos közösségekre,

- g) a szilárd és veszélyes hulladékok és más hulladékformák határokon átnyúló illegális szállításának megakadályozása;
 - h) a part menti és tengeri környezet megóvása, valamint hatékony vízgazdálkodás;
 - i) talajvédelem és -megőrzés, valamint fenntartható területgazdálkodás, a kimerült/elhagyott bányák helyreállítását is beleértve;
 - j) a kapacitásépítés támogatása a katasztrófavédelem és a kockázatkezelés terén;
 - k) fenntartható fogyasztási és termelési modellek támogatása gazdaságukban.
- (5) A Felek ösztönzik az e területen folytatott programjaikban való részvétel kölcsönös lehetőségét, e programok egyedi feltételeivel összhangban.

35. CIKK

Mezőgazdaság, halászat és vidékfejlesztés

- (1) A Felek megállapodnak abban, hogy támogatják a fenntartható fejlődésre irányuló párbeszédet és együttműködést a mezőgazdaság, a halászat és a vidékfejlesztés terén. A párbeszéd kiterjedhet a következő területekre:
- a) agrárpolitika és általános nemzetközi mezőgazdasági perspektívák;

- b) a növények, állatok, vízi állatok és az ezekből készült termékek kereskedelme elősegítésének lehetőségei, figyelembe véve azon vonatkozó nemzetközi egyezményeket, amelyeknek a Felek részes felei, így többek között a Nemzetközi Növényvédelmi Egyezményt és az Állategészségügyi Világszervezetet (OIE);
- c) állatjóllét;
- d) fejlesztéspolitika a vidéki térségekben;
- e) a növényekkel, állati és halászati termékekkel kapcsolatos minőségügyi politika, és különösen a földrajzi jelzések;
- f) fenntartható és környezetbarát mezőgazdaság, élelmiszeripar és bioüzemanyagok fejlesztése, valamint a biotechnológiák átadása;
- g) növényfajta-oltalom, vetőmag-technológia, terméshozamok javítása, a mezőgazdasági biotechnológiát is magukban foglaló alternatív terméstechnológiák;
- h) a mezőgazdasággal, halászattal és vidékfejlesztéssel kapcsolatos adatbázisok fejlesztése;
- i) a humán erőforrás megerősítése a mezőgazdaság, az állategészségügy és a halászat terén;
- j) a fenntartható és felelős hosszú távú tengeri és halászati politika támogatása, beleértve a halászati technológiákat, valamint a partvidéki és nyílt tengeri erőforrások megőrzését és kezelését;

- k) a jogellenes, nem bejelentett és szabályozatlan halászat és a hozzá kapcsolódó kereskedelem megakadályozására és leküzdésére irányuló erőfeszítések előmozdítása;
- l) tapasztalatcserével és partnerségekkel, valamint a helyi vállalkozók és gazdasági szereplők közötti közös vállalkozások és együttműködési hálózatok fejlesztésével kapcsolatos intézkedések, beleértve a finanszírozási forrásokhoz jutás javítását célzó intézkedéseket például a kutatás és a technológiaátadás területén;
- m) a termelői társulások és a kereskedelmet ösztönző tevékenységek erősítése.

36. CIKK

Regionális fejlesztés és együttműködés

- (1) A Felek a regionális politika terén támogatják a kölcsönös megértést és a kétoldalú együttműködést.
- (2) A Felek támogatják és erősítik a regionális politikával kapcsolatos információcserét és együttműködést, és különös hangsúlyt fektetnek a hátrányos helyzetű térségek fejlesztésére, a város-vidék kapcsolatokra és a vidékfejlesztésre.
- (3) A regionális politika terén folytatott együttműködés a következő formákat öltheti:
 - a) a regionális politikák kialakításának és végrehajtásának módszerei;

- b) többszintű kormányzás és partnerség;
- c) város-vidék kapcsolatok;
- d) vidékfejlesztés, beleértve a finanszírozási forrásokhoz jutás és a fenntartható fejlődés javítására irányuló kezdeményezéseket is;
- e) statisztika.

37. CIKK

Együttműködés az iparpolitika és a kkv-k terén

A Felek – saját gazdaságpolitikájuk és célkitűzéseik figyelembevételével – megállapodnak az iparpolitikai együttműködés előmozdításában az általuk megfelelőnek tartott valamennyi területen, a gazdaság fejlődésének kedvező környezet kialakítása és az iparágak, különösen a kis- és középvállalkozások (kkv-k) versenyképességének növelése céljából, többek között az alábbi eszközökkel:

- a) a gazdasági szereplők – különösen a kkv-k – közötti kapcsolatépítés támogatása az információ- és tapasztalatcsere, a közös érdekű ágazatokban lévő lehetőségek azonosítása, a technológiaátadás, valamint a kereskedelem és a beruházások fokozása céljából;
- b) versenyképességük javítása érdekében a vállalkozások, különösen a kkv-k számára kedvező környezethez vezető keretfeltételek megteremtésével kapcsolatos információk és tapasztalatok cseréje;

- c) mindkét Fél részvételének elősegítése kísérleti projektekben és speciális programokban, ezek egyedi feltételei szerint;
- d) a beruházások és közös vállalkozások támogatása a technológiaátadás, az innováció, a modernizáció, a diverzifikáció és a minőségi kezdeményezések ösztönzése érdekében;
- e) információnyújtás, az innováció ösztönzése, valamint a finanszírozási forrásokhoz jutással kapcsolatos legjobb gyakorlatok cseréje, különösen a kis- és mikroállalkozások esetében;
- f) a vállalati társadalmi felelősségvállalás és elszámoltathatóság ösztönzése, valamint a felelős üzleti gyakorlatok előmozdítása, a fenntartható fogyasztást és termelést is ideértve;
- g) kiválasztott ipari területeken végzett közös kutatási projektek kidolgozása, valamint a kapacitásépítési projektekkel – így a szabványokkal, a megfelelésértékelési eljárásokkal és a műszaki előírásokkal – kapcsolatos együttműködés kölcsönös megállapodás szerint.

38. CIKK

Közlekedés

- (1) A Felek megállapodnak abban, hogy a közlekedéspolitika valamennyi érintett területén együttműködnek egymással annak érdekében, hogy fejlesszék a beruházási lehetőségeket, az áruk és a személyek mozgását, előmozdítsák a tengeri és repülési biztonságot és védelmet, kezeljék a közlekedés okozta környezeti hatásokat, valamint növeljék közlekedési rendszereik hatékonyságát.

- (2) E területen a Felek közötti együttműködés célja a következők előmozdítása:
- a) a Felek közlekedéspolitikájával, közlekedésügyi szabályozásával és gyakorlataival kapcsolatos információk cseréje, különös tekintettel a városi és vidéki közlekedésre, a tengeri közlekedésre, a légi közlekedésre, a közlekedési logisztikára, a multimodális közlekedési hálózatok összekapcsolására és átjárhatóságára, valamint az úthálózat, a vasutak, kikötők és repülőterek működtetésére;
 - b) az európai globális műholdas navigációs rendszerről (különösen a Galileóról) folytatott véleménycsere, középpontba helyezve a közös érdekű szabályozási, ipari és piacfejlesztési kérdéseket;
 - c) a párbeszéd folytatása a légiközlekedési szolgáltatások terén annak érdekében, hogy indokolatlan késedelem nélkül biztosítsák az egyes tagállamok és a Fülöp-szigetek közötti, a légiközlekedési szolgáltatásokról szóló hatályos kétoldalú megállapodások jogbiztonságát;
 - d) a párbeszéd folytatása a légiközlekedési infrastruktúra-hálózatok és műveletek fejlesztéséről az áruk és személyek gyors, hatékony, fenntartható, biztonságos és védett mozgása érdekében, valamint a légiközlekedési ágazat versenyjoga és gazdasági szabályozása alkalmazásának támogatása a szabályozási konvergencia elősegítése és a vállalkozási kedv ösztönzése, továbbá annak érdekében, hogy megvizsgálják a kapcsolatok továbbfejlesztésének lehetőségeit a légi közlekedés terén. Továbbra is ösztönözni kell a közös érdekű légiközlekedési együttműködési projekteket;

- e) párbeszéd a tengeri közlekedéspolitiká és tengeri közlekedési szolgáltatások terén, különösen a tengeri közlekedési ágazat fejlesztésének támogatása céljából, ami magában foglalja a következőket, de nem csak azokra korlátozódik:
- i. a tengeri közlekedést és kikötőket érintő jogszabályokról és egyéb szabályozásokról folytatott információcsere;
 - ii. a nemzetközi tengeri piacokhoz és kereskedéshez való korlátlan hozzáférés kereskedelmi alapon történő támogatása, a rakománymegosztásra vonatkozó záradék, illetve a másik Fél állampolgárai vagy vállalatai által üzemeltetett hajók esetében az állampolgárság szerinti bánásmódra és a legnagyobb kedvezmény elvére vonatkozó záradék bevezetésének mellőzése, valamint a háztól házig történő, tengeri szakaszt is tartalmazó szállítási szolgáltatások kérdései, figyelembe véve a Felek hazai törvényeit;
 - iii. a kikötők hatékony igazgatása és a tengeri közlekedési szolgáltatások hatékonysága; és
 - iv. a közös érdekű tengeri közlekedési együttműködés, valamint a 27. cikk szerinti tengerészeti munkaügy, oktatás és képzés területének támogatása.
- f) párbeszéd a közlekedésbiztonsági, -védelmi és szennyezésmegelőzési normák hatékony végrehajtásáról, mindenekelőtt a tengeri közlekedés – különösen a kalózkodás elleni küzdelem – és a légi közlekedés tekintetében, összhangban azon vonatkozó nemzetközi egyezményekkel, amelyeknek a Felek részes felei, továbbá összhangban a vonatkozó nemzetközi normákkal, ideértve a nemzetközi szabályozások jobb érvényesítésére irányuló megfelelő nemzetközi fórumokon folytatott együttműködést. Ennek érdekében a Felek támogatják a közlekedésbiztonsággal, -védelemmel és környezetvédelmi megfontolásokkal kapcsolatos – a tengerészeti és légi oktatásra és képzésre, a kutatásra és mentésre, valamint a balesetek és a váratlan események kivizsgálására is kiterjedő, de nem csak azokra korlátozódó – kérdésekre vonatkozó technikai együttműködést és segítségnyújtást. A Felek a környezetbarát közlekedési módok előmozdítására is figyelmet fordítanak.

39. CIKK

Tudományos és technológiai együttműködés

- (1) A Felek megállapodnak abban, hogy együttműködnek a tudomány és a technológia területén, figyelembe véve saját szakpolitikai célkitűzéseiket.
- (2) Az együttműködés a következőkre irányul:
 - a) a tudománnyal és a technológiával kapcsolatos információk és know-how cseréjének ösztönzése, főleg a szakpolitikák és a programok végrehajtásával, valamint a kutatási és fejlesztési tevékenységekre vonatkozó szellemi tulajdon-jogokkal kapcsolatban;
 - b) a Felek tudományos körei, kutatóközpontjai, egyetemei és ipara közötti tartós kapcsolatok és kutatási partnerségek támogatása;
 - c) a humán erőforrás képzésének, valamint a technológiai és kutatási kapacitásépítésnek a támogatása.
- (3) Az együttműködés a nemzetközi képzési és mobilitási rendszerek és csereprogramok keretében folytatott közös kutatási projektek és cserék, valamint a kutatók találkozási és képzési formájában valósul meg, ami a kutatási és tanulási eredmények, valamint a legjobb gyakorlatok legnagyobb mértékű terjesztését biztosítja. Kölcsönös megállapodás alapján más együttműködési formák is lehetségesek.

- (4) Ezeknek az együttműködési tevékenységeknek a kölcsönösség, az egyenlő bánásmód és a kölcsönös előnyök elvén kell alapulniuk, és biztosítaniuk kell a szellemi tulajdon megfelelő védelmét. Az e megállapodás alapján folytatott együttműködéssel összefüggésben esetleg felmerülő, a szellemi tulajdonhoz fűződő jogokkal kapcsolatos kérdések az együttműködési tevékenységek kezdetét megelőzően már érintett hivatalok vagy csoportok közötti tárgyalások tárgyát képezhetik, és kiterjedhetnek a szerzői joggal, a védjeggyel és a szabadalmakkal kapcsolatos kérdésekre, a Felek saját törvényeinek és rendeleteinek figyelembevételével.
- (5) A Felek támogatják felsőoktatási intézményeik, kutatóközpontjaik és termelőágazataik – ezen belül a kkv-k – részvételét.
- (6) A Felek megállapodnak abban, hogy minden erőfeszítést megtesznek a saját kutatási és technológiai együttműködési programjaik által nyújtott lehetőségek közismertségének növelése érdekében.

40. CIKK

Együttműködés az információs és kommunikációs technológiák terén

- (1) A Felek – elismerve, hogy az információs és kommunikációs technológiák (ikt) kulcsfontosságú szerepet töltenek be a mai világban, és elengedhetetlenek a gazdasági és társadalmi fejlődés szempontjából –, törekednek arra, hogy a gazdasági fejlődés előmozdítása érdekében véleményt cseréljenek az e területre vonatkozó szakpolitikáikról.

- (2) Az e téren folytatott együttműködés többek között a következőkre összpontosul:
- a) részvétel az információs társadalom különböző aspektusairól – elsősorban az elektronikus hírközlési politikákról és szabályozásról, többek között az egyetemes szolgáltatásról, a használati engedélyezésről és az általános engedélyezésről, a szabályozó hatóság függetlenségéről és hatékonyságáról, az e-kormányzásról, a kutatásról és az ikt-alapú szolgáltatásokról – folytatott átfogó regionális párbeszédben;
 - b) a Felek és Délkelet-Ázsia hálózatainak (például a TEIN-nek) és szolgáltatásainak összekapcsolása és átjárhatósága;
 - c) az ikt terén az új és a kialakulóban lévő technológiák szabványosítása és terjesztése;
 - d) az ikt terén a Felek közös érdeklődésére számot tartó témákkal kapcsolatos kutatási együttműködés támogatása;
 - e) a digitális szakadék áthidalása érdekében a legjobb gyakorlatok megosztása;
 - f) az ikt biztonsági szempontjaival és a számítástechnikai bűnözés elleni küzdelemmel kapcsolatos stratégiák és mechanizmusok kidolgozása és végrehajtása;
 - g) a digitális televíziózás alkalmazásáról, a szabályozási szempontokról, valamint a frekvenciaigazgatásról és -kutatásról folytatott tapasztalatcsere;
 - h) a humán erőforrás-fejlesztési erőfeszítések és tapasztalatcsere támogatása az ikt terén.

41. CIKK

Audiovizuális ágazat, média és multimédia

A Felek ösztönzik, támogatják és elősegítik az érintett intézményeik és szereplőik közötti cseréket, együttműködést és párbeszédet az audiovizuális ágazat, média és multimédia terén. E területeken rendszeres szakpolitikai párbeszéd kialakításáról állapodnak meg.

42. CIKK

Együttműködés a turizmus terén

- (1) A Felek – a Turisztikai Világszervezet globális turisztikai etikai kódexe és a helyi Agenda 21 folyamat alapját képező fenntarthatósági elvek által vezérelve – törekednek az információcsere javítására és legjobb gyakorlatok kialakítására a turizmus kiegyensúlyozott és fenntartható fejlődése érdekében.
- (2) A Felek megállapodnak abban, hogy párbeszédet kezdenek a technikai segítségnyújtást is magában foglaló együttműködés elősegítése érdekében a humánerőforrás képzése, valamint az úti célokra vonatkozó új technológiák kidolgozása terén, a fenntartható turizmus alapelveivel összhangban.
- (3) A Felek megállapodnak abban, hogy együttműködést alakítanak ki egymással a természeti és kulturális örökségben rejlő lehetőségek megőrzésére és maximális kihasználására, a turizmus kedvezőtlen hatásainak enyhítésére és a turisztikai ágazatnak a helyi közösségek fenntartható fejlődéséhez való kedvező hozzájárulása növelésére, többek között az ökoturizmus fejlesztésével, a helyi és őslakos közösségek integritásának és érdekeinek tiszteletben tartásával és a turisztikai ágazaton belüli képzés fejlesztésével.

43. CIKK

Együttműködés a pénzügyi szolgáltatások terén

- (1) A Felek megállapodnak abban, hogy az egymáshoz jobban közelítő közös szabályok és normák megvalósítása, valamint a banki, a biztosítási és a pénzügyi ágazat egyéb területeinek számviteli, ellenőrzési, felügyeleti és szabályozási rendszerének fejlesztése céljából erősítik az együttműködést.
- (2) A Felek elismerik az e célt szolgáló technikai segítségnyújtás és kapacitásépítési intézkedések jelentőségét.

44. CIKK

Jó adóügyi kormányzás

- (1) A gazdasági tevékenységek megerősítésének és fejlesztésének céljából – figyelembe véve a megfelelő szabályozási keret kidolgozásának szükségességét is – a Felek elismerik és érvényesítik a jó adóügyi kormányzás elveit. Ennek érdekében a Felek – saját hatáskörüknek megfelelően – javítják az adóügy terén folytatott nemzetközi együttműködést, elősegítik a törvényes adóbevételek beszedését, és intézkedéseket dolgoznak ki a fent említett elvek hatékony alkalmazására.
- (2) A Felek megállapodnak abban, hogy ezen alapelvek érvényesítésére mindenképp a Fülöp-szigetek és a tagállamok közötti meglévő, illetve jövőbeli adóügyi megállapodások keretében kerül sor.

45. CIKK

Egészségügy

- (1) A Felek elismerik és megerősítik az egészségügy kiemelkedő fontosságát. A Felek ezért megállapodnak abban, hogy az egészségügy és az egészségügyi ágazat fenntartható fejlődése érdekében kölcsönös alapon együttműködnek az egészségügyi ágazat olyan területein, mint az egészségügyi rendszer reformja, a főbb fertőző betegségek és egyéb egészségügyi veszélyek, a nem fertőző betegségek, valamint a nemzetközi egészségügyi megállapodások.
- (2) Az együttműködés formái a következők:
- a) az e cikk (1) bekezdésében felsorolt területeket lefedő programok, ideértve az egészségügyi rendszerek, az egészségügyi szolgáltatásnyújtás, a szegény és veszélyeztetett helyzetű nők és közösségek számára nyújtott reprodukciós egészségügyi szolgáltatások, valamint az egészségügyi kormányzás javítása, amely utóbbi magában foglalja az államháztartás irányításának, az egészségügy finanszírozásának, az egészségügyi infrastruktúrának és informatikai rendszereknek, továbbá az egészségügyi irányításnak a fejlesztését;
 - b) az epidemiológiával és a felügyelettel kapcsolatos közös tevékenységek, ideértve az információcserét, valamint az olyan egészségügyi veszélyek korai megelőzésével kapcsolatos együttműködést is, mint a madár- és járványos influenza és egyéb fertőző betegségek;
 - c) a nem fertőző betegségek megelőzése és ellenőrzése információcsere és a legjobb gyakorlatok megosztása révén, az egészséges életmód ösztönzése, az egészséget befolyásoló főbb tényezők – így például a táplálkozás, a kábítószer-, az alkohol- és a dohányfüggőség – kezelése, valamint a 39. cikkben előírányzott egészségügyi kutatási programok kidolgozása, továbbá az egészségfejlesztést célzó programok;

- d) azon nemzetközi egyezmények – így például a Dohányzás-ellenőrzési Keretegyezmény és a Nemzetközi Egészségügyi Rendszabályok – végrehajtásának támogatása, amelyeknek a Felek részes felei;
- e) kölcsönös megállapodás alapján az egészségügyi szolgáltatások javítását, valamint az egészségügyi rendszerek humánerőforrásának és az egészségügyi feltételeknek a megerősítését célzó egyéb programok és projektek.

46. CIKK

Oktatás, kultúra, kultúrák és vallások közötti párbeszéd

- (1) A Felek megállapodnak abban, hogy egymás kultúráinak jobb megértése és ismerete érdekében támogatják az olyan oktatási, sportügyi, kulturális és vallásközi együttműködést, amely kellő mértékben figyelembe veszi a sokszínűséget. Ennek érdekében a Felek támogatják és ösztönzik kulturális intézeteik tevékenységét.
- (2) A Felek továbbá megállapodnak abban, hogy párbeszédet kezdenek az oktatási rendszerük korszerűsítésével kapcsolatos kölcsönös érdekű kérdésekről, beleértve az alapvető kompetenciákhoz tartozó kérdéseket és az európai normákhoz viszonyított értékelési eszközök fejlesztését.
- (3) A Felek törekednek arra, hogy megfelelő intézkedéseket hozzanak az oktatási, sportügyi és kulturális cserék terén az emberek közötti kapcsolatok, valamint a vallások és kultúrák közötti párbeszéd támogatása érdekében, és közös kezdeményezéseket tegyenek a társadalmi-kulturális élet különféle területein, ideértve a kulturális örökség megőrzése terén folytatott együttműködést, a kulturális sokféleség tiszteletben tartásával. Ezzel kapcsolatosan a Felek abban is megállapodnak, hogy továbbra is támogatják az Ázsia–Európa Alapítvány tevékenységeit, valamint az ASEM vallásközi párbeszédet.

(4) A Felek megállapodnak abban, hogy a közös célkitűzések megvalósítása és a kulturális sokszínűség jobb megértésének és tiszteletben tartásának előmozdítása érdekében konzultációt folytatnak és együttműködnek a vonatkozó nemzetközi fórumokon és szervezetekben, így például az UNESCO-ban. Ezzel kapcsolatosan a Felek abban is megállapodnak, hogy támogatják a kulturális kifejezési formák sokszínűségének védelméről és előmozdításáról szóló, 2005. október 20-án elfogadott UNESCO-egyezmény megerősítését és végrehajtását.

(5) A Felek ezenkívül hangsúlyt fektetnek az érintett hivatalaik közötti kapcsolatok megerősítését célzó intézkedések elfogadására, a szakértők, (az iskola falain belül és kívül) a fiatalok és az ifjúságsegítők közötti információcsere, valamint a know-how megosztásának előmozdítására, továbbá az oktatás és kultúra terén működő programjaik – így az ERASMUS Mundus – és a Felek által e területeken szerzett tapasztalatok felhasználására.

47. CIKK

Statisztika

A Felek megállapodnak abban, hogy az Európai Unió és az ASEAN jelenlegi statisztikai együttműködési tevékenységeinek megfelelően elősegítik a statisztikai kapacitásépítést, a statisztikai módszerek és gyakorlatok – beleértve a statisztikai adatok összegyűjtését és terjesztését – összehangolását, ami lehetővé teszi számukra, hogy kölcsönösen elfogadható módon használják fel többek között a nemzeti számlákkal, a közvetlen külföldi befektetésekkel, az információs és kommunikációs technológiával, az áruk és a szolgáltatások kereskedelmével, illetve általánosabb értelemben a megállapodás hatálya alá tartozó, statisztikai adatfeldolgozásra (gyűjtés, elemzés és terjesztés) alkalmas más területekkel kapcsolatos statisztikai adatokat.

VII. CÍM

INTÉZMÉNYI KERET

48. CIKK

Vegyes bizottság

(1) A Felek megállapodnak abban, hogy e megállapodás értelmében vegyes bizottságot hoznak létre a két fél magas rangú tisztviselői szintű képviselőiből, amelynek feladatai a következők:

- a) e megállapodás megfelelő működtetése és végrehajtása;
- b) a megállapodás céljaival kapcsolatos prioritások meghatározása;
- c) ajánlások tétele a megállapodás célkitűzéseinek előmozdítására.

(2) A vegyes bizottság rendszeren legalább kétfévente, közösen meghatározott időpontban, felváltva a Fülöp-szigeteken és az Európai Unióban tartja üléseit. A Felek egyetértésével rendkívüli üléseket lehet összehívni. A vegyes bizottság elnöki tisztjét a Felek felváltva töltik be. A vegyes bizottság üléseinek napirendjét a Felek egyetértésben határozzák meg.

- (3) A vegyes bizottság munkája elvégzésének támogatására szakértői albizottságokat hoz létre az e megállapodás hatálya alá tartozó valamennyi területre kiterjedően. Ezek az albizottságok az üléseken részletes jelentést nyújtanak be tevékenységükről a vegyes bizottságnak.
- (4) A Felek abban is megállapodnak, hogy a vegyes bizottság feladata a Felek között létrejött, illetve a jövőben létrehozandó ágazati megállapodások, illetve jegyzőkönyvek megfelelő működésének felügyelete is.
- (5) A vegyes bizottság elfogadja eljárási szabályzatát.

VIII. CÍM

ZÁRÓ RENDELKEZÉSEK

49. CIKK

Felülvizsgálati záradék

- (1) A Felek közös megegyezéssel és a vegyes bizottság javaslatára bővíthetik a megállapodást az együttműködés fokozása érdekében, többek között úgy, hogy az egyes területekre vagy tevékenységekre vonatkozóan megállapodásokkal vagy jegyzőkönyvekkel egészítik ki.
- (2) E megállapodás végrehajtását illetően bármelyik Fél javaslattal állhat elő az együttműködés körének bővítésére, figyelembe véve a megállapodás alkalmazásában szerzett tapasztalatokat.

50. CIKK

Együtműködési források

- (1) A Felek megállapodnak abban, hogy – amennyiben saját forrásaik és előírásaik lehetővé teszik – az e megállapodásban kitűzött együtműködési célok elérése érdekében rendelkezésre bocsátják a szükséges forrásokat, a pénzügyi eszközöket is beleértve.
- (2) A Felek a hatékony és eredményes pénzgazdálkodás alapelveinek megfelelően hajtják végre a pénzügyi segítségnyújtást, és együtműködnek pénzügyi érdekeik védelme érdekében. A Felek az e megállapodás hatálya alá tartozó területeken – saját törvényeikkel és rendeleteikkel összhangban – hatékony intézkedéseket hoznak a csalás, a korrupció és minden egyéb jogellenes tevékenység megelőzése és az ezek elleni küzdelem érdekében, többek között kölcsönös segítségnyújtás révén. Minden további, a Felek által kötendő megállapodás vagy finanszírozási eszköz tartalmaz egyedi pénzügyi együtműködési záradékokat, amelyek a helyszíni ellenőrzéseket, vizsgálatokat, ellenőrzéseket és csalás elleni intézkedéseket szabályozzák, ideértve többek között az Európai Csalás Elleni Hivatal (OLAF) és az illetékes Fülöp-szigeteki nyomozóhatóságok által végzetteket is.
- (3) A Felek az Európai Beruházási Bankot (EBB) a Fülöp-szigeteken végzett tevékenységének folytatására ösztönzik, eljárásainak és finanszírozási feltételeinek, az EBB és a Fülöp-szigetek között aláírt keretmegállapodásnak, valamint a Fülöp-szigetek hazai jogszabályainak megfelelően.

(4) A Felek kiterjeszthetik a pénzügyi támogatást az e megállapodás hatálya alá tartozó vagy ahhoz kapcsolódó területeken folytatott együttműködési tevékenységekre, a saját pénzügyi eljárásaikkal és forrásaikkal összhangban. Ezek az együttműködési tevékenységek adott esetben magukban foglalhatják a következőket, de nem kizárólag ezekre korlátozódnak: kapacitásépítési és technikai együttműködési kezdeményezések, szakértők cseréje, tanulmányok elvégzése, az átláthatóságot és az elszámoltathatóságot előmozdító jogi, jogérvényesítési és szabályozási keretek kialakítása, valamint egyéb tevékenységek a Felek megállapodása alapján.

51. CIKK

Eszközök

Az e megállapodás keretében végzett együttműködés megkönnyítése érdekében a Felek megállapodnak abban, hogy a Felek nemzeti/belső jogával, valamint szabályaival és rendelkezéseivel összhangban az együttműködés végrehajtásában részt vevő szakértők és tisztviselők számára biztosítják a feladataik ellátásához szükséges eszközöket.

52. CIKK

Más megállapodások

(1) Az Európai Uniót létrehozó szerződés és az Európai Unióról szóló szerződés vonatkozó rendelkezéseinek sérelme nélkül sem e megállapodás, sem az e megállapodás alapján hozott intézkedések nem érintik a Felek arra vonatkozó hatáskörét, hogy kétoldalú együttműködési tevékenységeket folytassanak, vagy adott esetben új partnerségi és együttműködési megállapodást kössenek a Fülöp-szigetek és az egyes tagállamok között.

(2) E megállapodás nem érinti a Felek által harmadik féllel szemben vállalt vagy vállalandó kötelezettségek alkalmazását vagy végrehajtását.

53. CIKK

A kötelezettségek teljesítése

(1) A Felek minden olyan általános vagy különös intézkedést meghoznak, amely a megállapodás szerinti kötelezettségeik teljesítéséhez szükséges. Gondoskodnak arról, hogy a megállapodásban előírt célkitűzések teljesüljenek.

(2) Az e megállapodás alkalmazásával vagy értelmezésével kapcsolatos vitás kérdéseket bármely Fél a vegyes bizottság elé terjesztheti.

(3) Amennyiben bármelyik Fél úgy ítéli meg, hogy a másik Fél nem teljesítette a megállapodás szerinti kötelezettségét, megfelelő intézkedéseket tehet. Mielőtt ezt megteszi, az (5) bekezdés szerinti különlegesen sürgős esetek kivételével, a helyzet alapos kivizsgálásához szükséges minden fontos információt benyújt a vegyes bizottság számára, hogy mindkét Fél számára elfogadható megoldást találjanak.

(4) Az intézkedések megválasztásánál előnyben kell részesíteni azokat, amelyek a legkevésbé zavarják e megállapodás érvényesülését. Ezekről az intézkedésekről haladéktalanul értesíteni kell a másik Felet, és amennyiben a másik Fél kéri, az intézkedésekről konzultációkat kell tartani a vegyes bizottságban.

(5) A Felek megállapodnak, hogy a megállapodás helyes értelmezésének és gyakorlati alkalmazásának érdekében a (3) bekezdésben szereplő „különlegesen sürgős esetek” kifejezés a megállapodás súlyos megsértését jelenti a Felek valamelyike részéről. A megállapodás súlyos megsértése a következő esetekben valósul meg:

- a) a megállapodás teljesítésének a nemzetközi jog általános szabályai által nem szankcionált megtagadása; vagy
- b) a megállapodás lényeges elemeinek – nevezetesen az 1. cikk (1) bekezdésének és a 8. cikk (2) bekezdésének – megsértése.

Az intézkedések különlegesen sürgős esetekben történő alkalmazását megelőzően bármely Fél kérheti a két Fél részvételével zajló sürgős ülés összehívását. Ilyen kérés esetén és 15 napon belül – hacsak a Felek nem állapodnak meg ettől eltérő, 21 napot nem meghaladó időtartamról – ülést kell tartani a helyzet alapos vizsgálata érdekében, hogy a Felek számára kölcsönösen elfogadható megoldást találjanak.

54. CIKK

A Felek fogalommeghatározása

E megállapodás alkalmazásában a „Felek” kifejezés egyrészt hatásköreikkel összhangban az Uniót vagy tagállamait, illetve az Uniót és tagállamait, másrészt a Fülöp-szigeteki Köztársaságot jelenti.

55. CIKK

Területi hatály

Ez a megállapodás alkalmazandó egyrészt azon a területen, amelyen az Európai Unióról szóló szerződést alkalmazzák az ott meghatározott feltételek szerint, másrészt a Fülöp-szigetek területén.

56. CIKK

Értesítések

Az 57. cikkben előírt értesítéseket az Európai Unió Tanácsa Főtitkárságának, illetőleg a Fülöp-szigetek Külügyminisztériumának kell megküldeni diplomáciai csatornákon keresztül.

57. CIKK

Hatálybalépés és időtartam

- (1) A megállapodás az azt követő hónap első napján lép hatályba, hogy az utolsó Fél értesítette a másik felet az ehhez szükséges jogi eljárások befejezéséről.
- (2) Ez a megállapodás ötéves időtartamra jön létre. A megállapodás évenként automatikusan további egy-egy évvel meghosszabbodik, amennyiben az egyéves időszak lejárta előtt hat hónappal egyik Fél sem jelenti be írásban a másik Félnek, hogy nem kívánja meghosszabbítani a megállapodást.
- (3) A megállapodás módosítása a Felek megállapodásával történik. A módosítások az e cikk (1) bekezdésének megfelelően csak akkor lépnek hatályba, ha az utolsó Fél bejelentette a másiknak, hogy valamennyi szükséges alakiségot teljesítette.
- (4) Ez a megállapodás a valamely Fél által a másik Félnek benyújtott, a megállapodás megszüntetésére irányuló szándékát kifejező írásos nyilatkozattal mondható fel. A megállapodás az értesítés másik Fél általi kézhezvétele után hat hónappal szűnik meg. A megszűnés nem érinti a megállapodás tárgyát képező, illetve a megszűnés előtt e megállapodás értelmében megkezdett, folyamatban lévő projekteket.

58. CIKK

Hiteles szöveg

- (1) Ez a megállapodás két-két példányban, angol, bolgár, cseh, dán, észt, finn, francia, görög, holland, lengyel, lett, litván, magyar, máltai, német, olasz, portugál, román, spanyol, svéd, szlovák és szlovén nyelven készült, amely szövegek mindegyike egyaránt hiteles.
- (2) A megállapodás tárgyalására angol nyelven került sor. A szövegekben lévő bármilyen nyelvi eltérést a vegyes bizottság elé kell utalni.